

नित्यं सर्वथा ज्ञेयं धनं मम सन्निधौ देयं धनः अथापि अल्पे ए कौशः ॥१५॥ ॥१६॥ अ ब्राह्मणं स्त्रियः दीर्घतमसः पुत्रेषु शूद्राणां ज्ञातेषु का क्षीवदा दीषु ब्राह्मण्या दर्शनादिति भावः एवं च तस्य अमेव काः संस्कारा अपि भ
वन्ति त्रिषु क्षत्रियादिषु एतच्चादायार्थं अवधार्य चोक्तं विप्रादेवैश्याणां च ज्ञातस्य मातृजातीयत्वस्य चक्ष्यमाणत्वात् ॥१८॥ ॥१९॥ ॥२०॥ समुत्पन्नं आनृशंस्यं ॥२०॥ यद्यपीति एतेन बंधुषु ज पुत्रास्तपुत्रोधिकं भाग
मर्हतीति ज्ञायते ॥२१॥ वृथा यज्ञादिप्रयोजनं विना न साधयेत् प्रतिग्रहादिना वादाय हरणेन वा न लिप्सेत् ॥२२॥ त्रीति सहस्रत्रयाद्भुवित्तवत्तापि स्त्रियो धि कोशयो न देय इत्यर्थः तदपि तथा दत्तं चेत् भर्त्री

शूद्राणां ब्राह्मणा ज्ञातो नित्यादेय धनः स्मृतः ॥ अल्पं चापि प्रदातव्यं शूद्रा पुत्राय भारत ॥१५॥ दशधा प्रविभक्तस्य धनस्यैष भवेत्क्रमः ॥ सवर्णास्तु ज्ञातानां
समान् भागान् प्रकल्पयेत् ॥१६॥ अ ब्राह्मणं तु मन्यंते शूद्रा पुत्रमनै पुणात् ॥ त्रिषु वर्णेषु ज्ञातो हि ब्राह्मणाद्ब्राह्मणो भवेत् ॥१७॥ स्मृताश्च वर्णाश्चत्वारः पंच
मौ नाधिगम्यते ॥ हरे च्च दशमं भागं शूद्रा पुत्रः पितुर्धनात् ॥१८॥ तत्तु दत्तं हरेत्यत्रानादत्तं हर्तुमर्हति ॥ अवश्यं हि धनं देयं शूद्रा पुत्राय भारत ॥१९॥ त्रैवा
र्षिकाद्यदा भक्तादधिकं स्याद्विजस्य तु ॥ यजेत तेन द्रव्येण न वृथा साधयेद्धनं ॥२०॥ आनृशंस्यं परो धर्म इति तस्मै प्रदीयते ॥ यत्र तत्र समुत्पन्नं गुणार्थे
वोपपद्यते ॥२०॥ यद्यप्येष स पुत्रः स्यादपुत्रो यदि वा भवेत् ॥ नाधिकं दशमा दद्याच्छूद्रा पुत्राय भारत ॥२१॥ त्रिसहस्रपरोदायः स्त्रियै देयो धनस्यै वै
भर्त्रा तच्च धनं दत्तं यथा हर्भोक्तुमर्हति ॥२२॥ स्त्रोणां तु पतिदायाद्यमुपभोग फलं स्मृतं ॥ नापहारे स्त्रियः कुर्युः पतिवित्तात्कथंचन ॥२३॥ स्त्रियास्तय इवेदि
त्तं पित्रा दत्तं युधिष्ठिर ॥ ब्राह्मण्यास्तद्वरे कन्यायथा पुत्रस्तथा हि सा ॥२४॥ सा हि पुत्रसमाराजन्विहिता कुरु नंदन ॥ एवं धर्ममनु स्मृत्य न वृथा साधयेद्धनं
युधिष्ठिर उवाच शूद्राणां ब्राह्मणा ज्ञातो यद्यदेय धनः स्मृतः ॥ केन प्रति विशेषेण दशमोऽप्यस्य दीयते ॥२५॥ ब्राह्मण्यां ब्राह्मणा ज्ञातो ब्राह्मणः स्यान्न सं
शयः ॥ क्षत्रियाणां तथैव स्याद्वैश्यानामपि चैव हि ॥२६॥ कस्मात्तु विषमं भागं भजेरनृपसत्तम ॥ यदा सर्वत्र यो वर्णास्त्वयोक्ता ब्राह्मणा इति ॥२७॥

भोक्तुं शक्नोति न त्वदत्तं ॥२३॥ कुर्युः पुत्रा इति शेषः पतिवित्तात्पत्या दत्ताद्वित्तात् ॥२४॥ ॥२५॥ धर्मो विभाग प्रकारः वृथा अन्यायेन साधिते द्रव्यैः कृतमपि यागादिनिष्फलं भवतीति भावः ॥२६॥ शू
द्राया मिति तस्य प्रागुक्तं नित्यादेय धनं त्वं तच्चा नंतरोक्त दशमांशदान विधिना विरुद्धमित्यर्थः ॥२७॥ यदा तिसृणामपि पुत्रा ब्राह्मणा एव तदा किमर्थं मेधां भागवेषमिति द्वितीय आक्षेपः ॥२८॥ ॥२९॥